

Inhoud

Voorwoord	9
1 – Introductie	10
2 - Inleiding	12
3 - Reizen op Spitsbergen: nuttige, praktische en noodzakelijke tips	16
3.1 - Spitsbergen – seizoenen en reisperioden	16
3.2 Spitsbergen – reismogelijkheden	23
3.2.1 Expeditiecrises	24
3.2.2 Cruiseschepen	25
3.2.3 Zeilreizen	27
3.2.4 Verblijf in Longyearbyen	29
3.2.5 Individueel te voet: trektochten	29
Oost-Nordenskiöld Land en oostkust	32, Dickson Land 40
3.2.6 Georganiseerde trektochten	46
3.2.7 Kanoën en zeekajakken	46
3.2.8 Skitochten	47
3.2.9 Hondensledetochten	49
3.2.10 Sneeuwscootertochten	51
Sneeuwscootertocht 1: dagtocht Sassendalen en Tempelfjorden	61
Sneeuwscootertocht 2: dagtocht oostkust	67
Sneeuwscootertocht 3: Pyramiden	70
Sneeuwscootertocht 4: dagtocht Barentsburg	74
3.2.11 Rupsvoertuigen	79, 3.2.12 Quads 80
3.2.13 Bergbeklimmen	80, 3.2.14 Duiken 80
3.2.15 Jagen en vissen	81, 3.2.16 Fietsen en fatbikes 81
3.2.17 Bustochten	82, 3.2.18 Caravan 82, 3.2.19 Helikoptervluchten 82
3.3 Touroperators	82
3.4 Kleding, hygiëne & milieu, fotografie	88
Persoonlijke hygiëne en milieu	91
Fotografie	91
Drones	93
Elektrische aansluitingen	94
3.5 Hoe kom je op Spitsbergen?	94
3.6 Natuurbehoud, cultureel erfgoed, beschermde gebieden en veiligheid	96
3.6.1 Natuurbehoud en beschermde gebieden	96
Beschermde gebieden	99
Nieuw vanaf 2025: Landingsverbod in beschermde gebieden	99
Nationale parken	104, Natuurreervaten 104
Vogelreservaten	104, Vogelrotsen 105, Biotopen en Geotopen 106
3.6.2 Cultureel erfgoed	106
3.6.3 Ijsberen veilig observeren	108
3.6.4 Communicatie en veiligheid in het veld	113
3.6.5 Registratie van tochten bij de administratie	116

- 3.6.6 Tent en hut 117
- 3.6.7 Andere gevaren onderweg: rivieren, gletsjers, sneeuw en ijs, modder, hondsdolheid en andere ziekten, drinkwater en muggen 120
- 3.6.8 Kaarten en oriëntatie 125
- 3.7 Longyearbyen 126
 - 3.7.1 Diensten en infrastructuur 127
 - 3.7.2 Overnachten, eten en drinken 133
 - 3.7.3 Winkels 139
 - 3.7.4 Bezienswaardigheden in Longyearbyen 140
 - 3.7.5 Activiteiten in de omgeving van Longyearbyen 145
 - Excursies in de winter 146
 - Excursies in de zomer 147
 - Boottocht naar Pyramiden 151, Bootexcursie naar Barentsburg 155
 - 3.7.6 Bergwandelingen in de omgeving van Longyearbyen 158
 - Bergwandelingen (1): Platåberget, Nordenskiöldfjellet 161
 - Bergwandelingen (2): Gruvefjellet, Sukkertoppen, Trollsteinen, Larsbreen, Sarkofagen, Longyearbreen 165
 - Bergwandelingen (3): Fuglefjella, Grumantbyen 169
 - Bergwandelingen (4): Foxfonna 170, (5): Hiorthfjellet 171
 - Wandeling zonder bergen bij Longyearbyen: Adventdalen 173
 - 3.7.7 Van kolen naar ruimteonderzoek: Longyearbyen in de loop van 100 jaar 175
- 4. Natuur 178
 - 4.1 Geologie 178
 - 4.2 Geografie, gletsjers, permafrost 185
 - 4.3 Oceaanstromingen 191
 - 4.4 Zeeijs 192
 - 4.5 Drijfhout, plasticvervuiling en milieuverontreiniging 195
 - 4.6 Klimaat en weer 199
 - 4.7 Zoogdieren 201
 - 4.7.1 IJsbeer 201, 4.7.2 Poolvos 205, 4.7.3 Spitsbergenrendier 206
 - 4.7.4-4.7.7. Zeehonden 208
 - 4.7.4 Baardrob 209, 4.7.5 Ringelrob of Kleine zeehond 210
 - 4.7.6 Zadelrob 211, 4.7.7 Walrus 213, 4.7.8 Gewone zeehond 216
 - 4.7.9-4.7.14 Walvissen 218
 - 4.7.9 Dwergvinvis 218, 4.7.10 Beloega 220, 4.7.11 Bultrug 221
 - 4.7.12 Gewone vinvis 222, 4.7.13 Blauwe vinvis 224
 - 4.7.14 Groenlandse walvis 225, 4.7.15 Witsnuitdolfijn 227
 - 4.7.16 Exoten 228, 4.7.17 Ongewervelden 229
 - 4.8 Vogels 230
 - 4.8.1 Roodkeelduiker 230, 4.8.2 Noordse stormvogel 231
 - 4.8.3 Eidereend 233, 4.8.4 Koningseider 234, 4.8.5 IJseend 235
 - 4.8.6 Kleine rietgans 236, 4.8.7 Brandgans 238, 4.8.8 Rotgans 239

- 4.8.9 Spitsbergensneeuwhoen 241, 4.8.10 Sneeuwgorse 242
- 4.8.11 Paarse strandloper 243, 4.8.12 Rosse franjepoot 244
- 4.8.13 Noordse stern 245, 4.8.14 Grote jager 247
- 4.8.15 Middelste jager 248, 4.8.16 Kleine jager 248
- 4.8.17 Kleinste jager 250, 4.8.18 Vorkstaartmeeuw 251
- 4.8.19 Ivoormeeuw 252, 4.8.20 Rossmeeuw 253
- 4.8.21 Grote burgemeester 254, 4.8.22 Grote mantelmeeuw 255
- 4.8.23 Drieteenmeeuw 256, 4.8.24 Atlantische papegaaiduiker 257
- 4.8.25 Zeekoet 258, 4.8.26 Kortbekzeekoet 260
- 4.8.27 Kleine alk 261, 4.8.28 Zwarte zeekoet 263
- 4.9 Flora 265
 - Midden-arctisch gebied 265, Hoog-arctisch gebied 265
 - Richelvegetatie 265, Heidevegetatie 266
 - Sneeuwdekvegetatie 266, Toendravegetatie 266
 - Strandvegetatie 266, Vogelrotsvegetatie 267, Poolwoestijn 267
 - Wilgenfamilie (*Salicaceae*) 268
 - 4.9.1.1 Poolwilg 268, 4.9.1.2 Netwilg 268
 - Berkenfamilie (*Betulaceae*) 269, 4.9.2.1 Dwergberk 269
 - Heidefamilie (*Ericaceae*) 270, 4.9.3.1 Kantheide 270
 - Rozenfamilie (*Rosaceae*) 271
 - 4.9.4.1 Achtster 271, 4.9.4.2 Arctische ganzerik 272
 - 4.9.4.3 Fraaie ganzerik 272, 4.9.5.1 Gewimperde zandmuur 273
 - 4.9.5.2 Arctische hoornbloem 274, 4.9.5.3 Poolhoornbloem 275
 - 4.9.5.4 Sneeuwmuur 275, 4.9.5.5 Kweldermuur 276
 - 4.9.5.6 Bergveldmuur 277, 4.9.5.7 Rode veldmuur 278
 - 4.9.5.8 Stengellose silene 278, 4.9.5.9 Arctische silene 279
 - 4.9.5.10 Knikkende silene 280
 - Duizendknoopfamilie (*Polygonaceae*) 280
 - 4.9.6.1 Levendbarende duizendknoop 280, 4.9.6.2 Bergzuring 281
 - Steenbreekfamilie (*Saxifragaceae*) 282
 - 4.9.7.1 Zuiltjessteenbreek 282, 4.9.7.2 Gele bergsteenbreek 282
 - 4.9.7.3 Bokjessteenbreek 283, 4.9.7.4 Hangende steenbreek 284
 - 4.9.7.5 Spinnensteenbreek 285, 4.9.7.6 Groenlandse steenbreek 285
 - 4.9.7.7 Spitsbergensteenbreek 286
 - 4.9.7.8 Havikskruidbladige steenbreek 287, 4.9.7.9 Sneeuwsteenbreek 287
 - 4.9.7.10 Dwerggoudveil 288
 - Ranonkelfamilie (*Ranunculaceae*) 289
 - 4.9.8.1 Zwavelkleurige boterbloem 289, 4.9.8.2 Sneeuwboterbloem 290
 - Kruisbloemenfamilie (*Brassicaceae*) 290
 - 4.9.9.1 Poolpinksterbloem 290, 4.9.9.2 Lepelblad 291
 - 4.9.9.3 Hongerbloempje 292
 - Vlambloemenfamilie (*Polemoniaceae*) 292
 - 4.9.10.1 Noordelijke jakobs ladder 292

- Bremraapfamilie (*Orobanchaceae*) 293
- 4.9.11.1 Wollig kartelblad 293, 4.9.11.2 Harig kartelblad 294
- Papaverfamilie (*Papaveraceae*) 295
- 4.9.12.1 Spitsbergenpapaver 295, 4.9.12.2 Poolpapaver 295
- Composietenfamilie (*Asteraceae*) 296
- 4.9.13.1 Arctische paardenbloem 296, 4.9.13.2 Poolpaardenbloem 297
- 4.9.13.3 Gewone paardenbloem 298, 4.9.13.4 Kleine fijnstraal 298
- 4.9.14 Grassen, mossen, korstmossen, algen & paddenstoelen 299
- 5 – Geschiedenis 302
 - 5.1 Noormannen (Vikingen) 303
 - 5.2 Pomoren 304
 - 5.3 Willem Barentsz 306
 - 5.4 Walvisvaart in de 17e eeuw 309
 - De overwinteringen op Smeerenburg en Jan Mayen 312
 - 5.5 Vroege expedities en wetenschap 315
 - 5.6 Pogingen om naar de noordpool te vliegen: Virgohamna en Ny-Ålesund 320
 - 5.7 Pelsjagers 323
 - 5.8 Walvisvaart aan het begin van de 20e eeuw 325
 - 5.9 Het Spitsbergenverdrag 327
 - 5.10 Mijnbouw 329
 - Nederlandse steenkoolmijnbouw op Spitsbergen 331
 - Sjef van Dongen 333
 - 5.11 De Tweede Wereldoorlog 334
 - 5.12 Nederlands onderzoek op Spitsbergen. 336
 - 5.13 Spitsbergen na de oorlog 339
- 6 – Fjorden en eilanden, nederzettingen en stations: de gebieden van Svalbard 342
 - 6.1 Isfjorden 345
 - 6.1.1 Kapp Linné / Isfjord Radio, Russekeila, Festningen 346
 - 6.1.2 Grønfjorden, Barentsburg 353
 - 6.1.3 Grumantbyen, Colesbukta 361
 - 6.1.4 Adventfjorden 365
 - 6.1.5 Sassenfjorden, Tempelfjorden 374
 - 6.1.6 Oost-Dickson Land (Skansbukta, Pyramiden), Billefjorden 379
 - 6.1.7 Dicksonfjorden, West-Dickson Land 388
 - 6.1.8 Ekmanfjorden, Coraholmen, Flintholmen 393
 - 6.1.9 Borebukta, Bohemanflya, Rijpsburg 395
 - 6.1.10 Ymerbukta 399
 - 6.1.11 Alkhornet, Trygghamna 400
 - 6.2 Forlandsundet, de oostelijke oever 405
 - 6.2.1 Wilkinsbukta, Daudmannsodden, Farmhamna 405
 - 6.2.2 St. Jonsfjorden 407
 - 6.2.3 Kaffiøyra 408

- 6.2.4 Engelskbukta 409
- 6.3 Prins Karls Forland 410
- 6.4 Kongsfjorden 415
 - 6.4.1 Ny-Ålesund 418
 - Stations en onderzoek 426
 - 6.4.2 Dieper in Kongsfjorden 428
 - 6.4.3 Blomstrandhalvøya 432
- 6.5 Krossfjorden 435
- 6.6 De noordwestkust 441
 - 6.6.1 Dei Sju Isfjella 441
 - 6.6.2 Hamburgbukta 443
 - 6.6.3 Magdalenefjorden 444
- 6.7 Noordwest-Spitsbergen 447
 - 6.7.1 Sørgattet, Bjørnfjorden, Smeerenburgfjorden 449
 - 6.7.2 Danskøya, Virgoamna 451
 - 6.7.3 Amsterdamøya, Smeerenburg 454
 - 6.7.4 Fair Haven, Fuglefjorden, Sallyhamna 457
 - 6.7.5 Nordvestøyane: Fugløya, Fuglesongen, Klovningen, Ytre Norskøya, Indre Norskøya 460
- 6.8 Raudfjorden 462
- 6.9 Het gebied rond Woodfjorden 466
 - 6.9.1 Woodfjorden 466
 - 6.9.2 Reinsdyrflya, Stasjonsøyane, Andøyane 470
 - 6.9.3 Liefdefjorden 472
 - 6.9.4 Bockfjorden 476
- 6.10 Moffen 479
- 6.11 Wijdefjorden, Mosselbukta 482
- 6.12 Ny-Friesland, Verlegenuken 487
- 6.13 Sorgfjorden 490
- 6.14 Hinlopenstretet 493
 - Pakijns en circumnavigatie 496
 - 6.14.1 Murchisonfjorden 498
 - 6.14.2 Lomfjorden 502
 - 6.14.3 Alkefjellet 504
 - 6.14.4 Wahlenbergfjorden, Palanderbukta 507
 - 6.14.5 De eilanden in Hinlopenstretet 510
 - 6.14.6 Augustabukta, Vibebukta 515
- 6.15 Nordaustlandet 517
 - 6.15.1 Lady Franklinfjorden, Brennevinsfjorden, Lågøya 523
 - 6.15.2 Sjuøyane 527
 - 6.15.3 Chermssideøya, Nordenskiöldbukta, Rijpfjorden, Duvefjorden, Orvin Land 531
 - 6.15.4 Karl XII-øya, Foyneøya & Brochøya 536

6.15.5 Austfonna, Bråsvellbreen, Isispynten	539
6.16 Storøya, Kvitøya	541
6.17 Kong Karls Land	545
6.18 De oostkust van Spitsbergen, Storfjorden	549
6.18.1 Heleysundet, Straumslandet, Negribreen	550
6.18.2 Mohnbukta, Dunérbukta, Agardhbukta	554
6.18.3 Kvalvågen, Boltodden	558
6.18.4 Emil'janovbreen, Hambergbukta, Daudbjørnpynten	560
6.19 Barentsøya	562
6.20 Edgeøya	567
6.21 Tusenøyane, Halvmåneøya, Ryke Yseøyane	575
6.22 Hopen	581
6.23 Bereneiland (Bjørnøya)	586
6.23.1 Zuid-Bereneiland: de vogelrotsen van Hambergfjellet-Sørhamna	592
6.23.2 West-Bereneiland	594
6.23.3 Noord-Bereneiland: het weerstation	596
6.23.4 Oost-Bereneiland: Kvalrossbukta, Russehamna, Tunheim	598
6.24 Sørkapp Land	601
6.25 Hornsund	605
6.25.1 Gåshamna	608
6.25.2 Hornsundtind, Samarinvågen	610
6.25.3 Brepollen	611
6.25.4 Burgerbukta, Gnålodden	614
6.25.5 Isbjørnhamna, Pools onderzoeksstation	617
6.26 Hyttevika, Dunøyane, Isøyane, Kapp Borthen	620
6.27 Bellsund	622
6.27.1 Recherchefjorden	626
6.27.2 Van Keulenfjorden	631
6.27.3 Van Mijenfjorden, Akseløya, Nord-Bellsund, Sveagruva	635
7 – Arctische milieuproblemen	644
Wat iedereen kan doen	644
Dankwoord	649
Auteurs en vertaler	650
Rolf Stange (1973)	650
Michelle van Dijk (co-auteur, 1973)	650
Jonneke van Eijdsen (1ste vertaler, 1956)	651
Noorse geografische woordenlijst	652
Register	653